

Motion till riksdagen 2021/22:4628

av Mikael Eskilandersson m.fl. (SD)

med anledning av prop. 2021/22:198 Stärkt rätt till skadestånd för brottsoffer

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att inrätta en statlig skadeståndsgaranti för brottsoffer och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att rätten till kränkingsersättning ska vara likvärdig för alla, oavsett yrkesgrupp, och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen ska återkomma till riksdagen med förslag som innebär att allt tilldömt skadestånd omedelbart ska vara utmättningsbart i förhållande till brottsoffer och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

Förslaget rör viss utvidgning av brottsoffers rätt till skadestånd. Regeringen anser att syftet med förslaget är att stärka brottsoffers ställning och minska skadeverkningarna av brott. Det är positivt att förslag till förbättringar för brottsoffer läggs fram. Vi menar dock att förslaget är alltför kraftlöst. Brottsoffer ska ha en betydligt starkare ställning än det som regeringen står för. Att de som fallit offer för brott först måste försöka driva in utdömda skadestånd av gärningsmän via Kronofogdemyndigheten och sedan vända sig till försäkringsbolag innan de kan vända sig till Brottsoffermyndigheten och ansöka om brottsskadeersättning är inte en tillfredsställande ordning. Det riskerar att skapa obehag hos offret, kanske till den grad att skadeståndet inte drivs in.

Brottsoffret bör för skadestånd på grund av brottmål aldrig själv tvingas kräva in detta av gärningspersonen. En statlig skadeståndsgaranti bör införas, där staten betalar ut skadestånd till brottsoffer. Staten ska därefter kunna kräva summan, motsvarande det utbetalade skadeståndet, av gärningspersonen. Vi har i vår budget för 2022 anslagit 125 miljoner kronor för 2022 och motsvarande för 2023 respektive 2024. Skadestånds-

nivåerna är i dag låga och bör höjas; det gäller i synnerhet för allvarliga brott mot person såsom sexualbrott och brott mot liv och hälsa. Vi har därför i budgeten för 2022 anslagit en höjning med 50 miljoner kronor årligen för 2022 respektive 2023 och 2024.

Regeringen föreslår att rätten till kränkingsersättning för poliser och personer inom andra yrkesgrupper med särskild beredskap ska utvidgas. En särskild bestämmelse införs i skadeståndslagen som anger att om den som utsätts för brott i tjänsten får anses ha en särskild beredskap för angreppet, ska det vid bedömningen av om kränkningen är allvarlig särskilt beaktas om angreppet riktar sig mot den angripnes privata sfär eller är fysiskt. Regeringens förslag innebär att poliser och andra yrkesgrupper med särskild beredskap, t.ex. ordningsvakter och sjukvårdspersonal inom psykiatrin, även fortsatt ska tåla mer kränkande behandling än andra medborgare och därmed ha sämre förutsättningar att beviljas kränkingsersättning. Polisen är förvisso en yrkeskår som är utbildad och förberedd för situationer där de kan mötas med våld, men de är inte utbildade för att särskilt tåla kränkande behandling. Vi menar i enlighet med vår följdmotion med anledning av proposition 2018/19:155 Ett stärkt straffrättsligt skydd för blåljusverksamhet och myndighetsutövning (mot. 2019/20:361) att ingen ska behöva utstå våld, hot eller kränkningar i yrkesutövningen. Alla kränkningar ska inberäknas, även verbala angrepp som inte direkt kan hänföras till den angripnes privata sfär. Respekten för poliser måste öka bl.a. för att fler ska vilja söka sig till yrket. Rätten till kränkingsersättning för dessa yrkesgrupper ska därför likställas med övriga medborgares rätt till kränkingsersättning.

I dag är ordningen sådan att ersättning kan ges till den som varit frihetsberövad om frihetsberövandet inte borde skett. Exempelvis kan det gälla då någon varit häktad en viss period men släpps då förundersökningen inte håller för åtal eller om straffet i ett senare skede nedsätts. Vi menar att den som frihetsberövats bör förlora rätten till skadestånd i de fall då gärningsmannen alltså, även efter ett nedsatt straff, är dömd för det brott som föranlett frihetsberövandet. Det är inte rimligt att den som döms för ett brott erhåller skadestånd för ett frihetsberövande som avser samma brott. Vi avser därför att återkomma till riksdagen med förslag i den riktningen.

Regeringen föreslår utvidgade utmätningmöjligheter till förmån för brottsoffer. Vi välkomnar förslaget men anser att regeringen även här bör gå längre. Vi menar att allt tilldömt skadestånd ska likställas med andra utmätningbara tillgångar. Därför ska en kontroll gentemot eventuella registrerade skulder mot Kronofogdens system göras innan ett skadestånd görs tillgängligt för den som har skulder till brottsoffer hos Kronofogden. Utmätning av tilldömt skadestånd ska ske före utbetalning. Vi avser också att återkomma till riksdagen med förslag som innebär att allt tilldömt skadestånd ska göras utmätningbart i förhållande till samtliga borgenärer.

Mikael Eskilandersson (SD)

Roger Hedlund (SD)

Angelica Lundberg (SD)